

Nevědí, že hrají divadlo

V Národním divadle moravskoslezském označili uvedení opery Leoše Janáčka **Věc Makropulos** za koncertní či „poloscénické“. Ve světě to nejčastěji znamená orchestr umístěný na jevišti, před nímž pěvci v koncertním rozestavení a oblečení u pultíků herecky naznačují základní jednání mezi postavami. Pokud bych chtěl být zlomyslný, markýrují obvyklé operní markýrování postav na jevišti. Jako kdyby právě operní divadlo spočívalo v herecké posunčině! Operní divadlo přece pracuje především s hudbou, s její divadelností, gestem, obrazností a dramaticitostí, to vše na jevišti inscenátoři vizualizují, tematizují, odtud extrahují tradiční nebo třeba úplně nové příběhy, postavy a jejich jevištní život. Tvrdí se to v každé učebnici operní režie, jenže na jevištích, zvláště našich, něco takového sotva kdy zahlédneme. A právě to obsahuje ostravské koncertní provedení, jemuž chybí jen dotáhnout, co začali dirigent Robert Jindra s výtvarníkem Davidem Bazikou, ale i v této neúplné, vlastně tak trochu neuvědomělé

podobě jde o strhující „inscenaci“ hudebního dramatu.

Robert Jindra dovedl ostravský orchestr k soustředěné precizní hře, přitom spontánně muzikální, zvukově bohaté. Zároveň a především však Jindra rozvrhem partitury koncipoval dramatické situace v nuancích, v jakých toho lze dosáhnout právě jen hudbou. Orchestr je další postavou s vlastními „replikami“, že právě tak je třeba Janáčkovu hudbu interpretovat, věděli nejlepší janáčkovští dirigenti a ví to i Robert Jindra.

David Bazika prostorem příběhů a tématů opery naopak zobecnil. K Janáčkovu řečnickému filosofickému zamyšlení nad dlouhověkostí dodal téma hudby samé: v kruhovém centru jeviště jsou na zmačkané bílé látce rozestavené masivní dřevěné hudební pulty, u kterých při předejře opona odhalí strnule stojící postavy (sólisty). Nad nimi zavěšený kruh, na horizontu svítí velké iniciály, v posuvných černých průhledech se posléze objeví sbor. Všechno se v životě opakuje, přesto je výjimečný

a krásný, dalo by se přecíst jedno z významových poslání scény. Přesto prostor neustále podmiňuje vnímání příběhu a několikrát podtrhne „jevištní“ situaci – v závěru na jednom z pultíků symbolicky shoří „věc Makropulos“.

Událostí se samozřejmě stalo první nastudování Emilie Marty Evou Urbanovou. Měla zjevně respekt k partu a napoprvé nevyužila všechny jeho možnosti. Pro postavu je však dokonale disponovaná a závěru opery dodala vzrůsný patos. Vůbec je opera obsazena z domácích (česko-slovenských) zdrojů na hranici možného: Aleš Briscein do role Alberta Gregora přisedlal z Janka, kterého obvykle zpívá i v zahraničí (vloni v Salcburku), tady ho výtečně zazpíval Luciano Mastro. Solicitátora Vítku věčně a precizně zazpíval Jozef Kundlák, barona Prusse Ivan Kusnjer a Kristinu Agnieszka Bochenek-Osiecka. Václav Morys v další ze svých proměn stvořil dojemně komického Hauka-Šendorfa. Pouze Peter Mikuláš nebyl v partu advokáta Kolenatého úplně přesný.

Eva Urbanová
(Emilia Marty)
v závěru opery
FOTO MARTIN
POPELÁŘ

Pouhá tři představení se vyprodala, diváci nešetřili ovacemi. Operní divadlo prostě musí poskytovat výjimečné zážitky, jinak dnešní společnost přestává zajímat – to je možná nejdůležitější poučení z jednoho z vrcholů operní sezony.

JOSEF HERMAN

Národní divadlo moravskoslezské Ostrava – Leoš Janáček: Věc Makropulos. Hudební nastudování a dirigent Robert Jindra, režijní spolupráce Bohuslava Kráčmarová, sbormistr Jurij Galatenko. Koncertní uvedení 13., 21. a 26. ledna 2012. (Psáno z provedení 21. ledna 2012.)